

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 147/2010-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Z. I., S., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 13/2006, za účasti Okresného súdu Rožňava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 13/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Rožňava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 13/2006 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Z. I. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Rožňava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Rožňava je povinný uhradiť Z. I. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. Š., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 147/2010 z 1. apríla 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Z. I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 13/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že obchodná spoločnosť L., s r. o., podala 18. novembra 1999 okresnému súdu tri samostatné návrhy na začatie konania smerujúce voči sťažovateľovi

v procesnom postavení odporcu, ktorými sa domáhala zaplattenia peňažných súm z titulu kúpnej ceny za tovar. V priebehu konaní po viacerých zmenách návrhov, čiastočných späťvzatiach, pripustení zmeny účastníka na strane navrhovateľky a rozhodnutí o spojení predmetných konaní je vec okresným súdom vedená pod sp. zn. 11 Cb 13/2006.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, požadoval aj prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon žiadal priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 10/2010 doručeným ústavnému súdu 26. apríla 2010, v ktorom okrem iného uviedol, že priebeh napadnutého konania bol takýto:

„Pôvodný navrhovateľ L., s. r. o., podal na tunajší súd návrh na zaplattenie 437.637,30 Sk s prísl. proti odporcovi Z. I., podnikateľovi, bytom v S. dňa 18. 11. 1999 a konanie sa viedlo pod sp. zn. Cb 113/2000. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz dňa 27. 12. 1999, proti ktorému podal odporca odpor. Vo veci bolo nariadené pojednávanie na 25. 7. 2000, ktoré bolo odročené na 14. 9. 2000 z dôvodu neúčasti účastníkov na pojednávaní. Pojednávanie bolo odročené na 19. 10. 2000, na ktoré pojednávanie sa účastníci znova nedostavili. Nakoľko právna zástupkyňa navrhovateľa čiastočne zobrala návrh späť, súd uznesením zo dňa 14. 11. 2000 konanie čiastočne zastavil ohľadom nároku navrhovateľa vo výške 163.973,60 Sk a nárok navrhovateľa vo výške 173.417.30 Sk vylúčil na samostatné konanie.

Navrhovateľ podal aj ďalšie návrhy na začatie konania, a síce o zaplattenie 753.424,10 Sk, ktoré konanie sa viedlo pod sp. zn. Cb 20/2001, v ktorej veci súd pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa a namiesto doterajšieho navrhovateľa pripustil

do konania A., s. r. o. Vzhľadom k tomu, že došlo k späťvzatiu návrhu ohľadom sumy 94.947,10 Sk, súd v tejto časti zastavil konanie uznesením zo dňa 25. 2. 2003 a nárok navrhovateľa ohľadom sumy 1,755.196,10 Sk vylúčil na samostatné konanie.

Ďalší návrh navrhovateľ podal ohľadom zaplattenia sumy 941.306,80 Sk, ktoré konanie sa viedlo pod sp. zn. Cb 21/2001. Súd uznesením zo dňa 25. 2. 2003 zastavil konanie ohľadom zaplattenia sumy 94.947,10 Sk a v časti o zaplattenie sumy 1.755.196,10 Sk vylúčil na samostatné konanie. Zároveň spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. Cb 66/01 a Cb 20/01 s tým, že konanie sa bude viesť pod sp. zn. Cb 20/01.

Vylúčené veci boli zapísané pod sp. zn. 11 Cb 64/03. Pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 16. 9. 2003, ktoré bolo odročené na 21. 10. 2003 pre neprítomnosť odporcu a jeho právneho zástupcu. Na toto pojednávanie sa nedostavil ani jeden z účastníkov, a preto pojednávanie bolo odročené na 27. 11. 2003, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom oznámenia mená svedkov a predloženie faktúr, ktoré už boli uhradené. Napriek viacerým urgenciám adresovaných právnenému zástupcovi odporcu, tieto doklady boli predložené až 9. 3. 2004. Po doručení týchto dokladov navrhovateľovi, vo veci bolo vytýčené pojednávanie na 5. 8. 2004. Na pojednávanie sa opätovne nedostavili účastníci a ich právni zástupcovia, a preto pojednávanie bolo odročené na 16. 9. 2004 a odročené na 1. 10. 2004. Pojednávanie bolo odročené na 11. 11. 2004 za účelom vyžiadania správ. Opätovne došlo k čiastočnému späťvzatiu návrhu ohľadom sumy 394.358,50 Sk, v tejto časti súd konanie vo veci zastavil a nárok navrhovateľa vo výške 1.360.937,60 Sk vylúčil na samostatné konanie.

Vylúčená vec bola zapísaná pod sp. zn. 11 Cb 90/2004 a pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 14. 12. 2004 a pre neprítomnosť odporcu bolo odročené na 22. 2. 2005, na 29. 3. 2005, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom objasnenia zúčtovaných faktúr, ktoré boli predložené policajným orgánom. Právny zástupca navrhovateľa listom zo dňa 27. 4. 2005 súdu oznámil, že vo veci stále nevie zaujať stanovisko, pretože účtovné doklady sa nachádzajú u vyšetrovateľa. Súd preto konanie vo veci prerušil do 30. 9. 2005. Vo veci bolo vytýčené pojednávanie na 13. 12. 2005, ktoré bolo na žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa odročené na 19. 1. 2006. Toto pojednávanie bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu odporcu na 31. 1. 2006 a na žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa na 9. 2. 2006. Vzhľadom k tomu, že došlo k čiastočnému späťvzatiu návrhu, súd konanie

vo veci ohľadom sumy 332.890.- Sk zastavil a nárok navrhovateľa ohľadom sumy 1.027.497,60 Sk vylúčil na samostatné konanie.

Vylúčená vec sa vedie pod sp.zn. 11 Cb 13/2006. Vo veci bolo vytýčené pojednávanie na 16. 3. 2006, na ktoré pojednávanie sa účastníci nedostavili, a preto pojednávanie bolo odročené na 23. 3. 2006, Toto pojednávanie bolo z tých istých dôvodov odročené na 2. 5. 2006, na 11. 5. 2006 a toto pojednávanie bolo odročené, pretože doterajší právny zástupca odporcu mu vypovedal plnú moc a odporca chcel splnomocniť iného právneho zástupcu. Napriek viacerým urgenciám odporca oznámil až listom zo dňa 17. 8. 2006, že splnomocnil na zastupovanie v tomto konaní JUDr. M. P. Pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 8. 2. 2007, ktoré bolo odročené na 20. 2. 2007 za účelom predvolania svedkyne a predloženia ďalších dokladov. Pojednávanie dňa 1. 3. 2007 bolo odročené na neurčito s tým, že súd vo veci uložil právnenému zástupcovi navrhovateľa oznámiť, kedy sa vráti zo zahraničnej cesty. Pojednávanie dňa 12. 4. 2007 bolo odročené na 19. 4. 2007 a na 23. 4. 2007 za účelom vyhlásenia rozsudku. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca a Krajský súd v Košiciach svojim uznesením zo dňa 15. 1. 2008 zrušil rozsudok v napadnutej časti. Toto uznesenie bolo doručené účastníkom aj s výzvou pre právnych zástupcov účastníkov. Napriek viacerým urgenciám navrhovateľ nepredložil požadované doklady, preto navrhovateľovi bola uložená poriadková pokuta, Pojednávanie dňa 19. 3. 2009 bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne, vec bola pridelená sudcovi JUDr. T. dňa 14. 4. 2009. Vo veci bolo vytýčené pojednávanie na 13. 8. 2009, na ktorom pojednávaní navrhovateľ čiastočne návrh zobrať späť. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, aby navrhovateľ súdu oznámil ohľadom ktorých nárokov berie návrh späť. Vzhľadom k tomu, že sudkyňa JUDr. K. sa znova stala práceneschopnou, vec bola pridelená na rozhodovanie sudkyňi JUDr. J. Súd uznesením zo dňa 28. 10. 2009 zastavil konanie ohľadom sumy 13.375.- Eur a nárok navrhovateľa v ostatnej časti vylúčil na samostatné konanie. Vo veci bolo vydané opravné uznesenie dňa 21. 4. 2010. Po skončení práceneschopnosti sudkyne JUDr. K., vec jej bola opätovne vrátená na prejednanie v zmysle rozvrhu práce.“

Okrem priebehu napadnutého konania okresný súd vo vyjadrení uviedol:

„Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje vždy aj podľa miery zložitosti veci, a to skutkovej ako aj právnej.

Vec sp. zn. 11 Cb/13/2006 je z tohto hľadiska ako vec s vysokým stupňom skutkovej zložitosti. Vo veci sa jedná o nároky zo zmluvy o predaji a nákupe mäsa a mäsových výrobkov uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom dňa 2. 12. 1996. V priebehu konania došlo viackrát k čiastočnému späťvzatiu návrhu navrhovateľom, pričom aj účastníci zapríčinili, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o celom nároku navrhovateľa. Účastníci sa na viaceré pojednávania nedostavili, buď bez ospravedlnenia, alebo svoju neúčast' ospravedlnili. Účastníci v súdom stanovenej lehote nepredkladali požadované doklady, bez ktorých nebolo možné v konaní pokračovať a rozhodnúť. Vec pôvodne bola pridelená sudkyňi JUDr. K., ktorá aj v dvoch prípadoch bola dlhodobo práceneschopná a vec bola pridelená na prejednanie iným sudcom.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 4. mája 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

«V posudzovanom súdnom konaní rozhodne nejde o „vec s vysokým stupňom skutkovej zložitosti“, ako to uvádza okresný súd vo svojom vyjadrení. V danom prípade ide o obyčajný faktúrový spor, ktorý patrí k bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Okresný súd v priebehu viac ako 10-ročného trvania súdneho konania nebol schopný po opakovaných čiastočných späťvzatiach návrhu ustáliť predmet konania, t. j. ustáliť, ktoré pohľadávky tvoria zostávajúci predmet konania. Táto okolnosť nesvedčí o vysokom stupni skutkovej zložitosti veci, ale naopak, svedčí o úplne nedôslednej a neefektívnej činnosti okresného súdu v priebehu celého doterajšieho viac ako 10-ročného trvania sporu. Uvedený záver nie je len subjektívnym názorom sťažovateľa, ale tento záver objektívne dokazujú aj závery odvolacieho súdu, ktorý práve pre tento závažný nedostatok zrušil rozsudok okresného súdu. Rovnako tento záver dokazuje aj ďalšia činnosť súdu po vrátení veci na ďalšie konanie.

Za takéhoto stavu neefektívneho vedenia konania okresným súdom vrátane neefektívneho nariad'ovania pojednávanií, skutočnosť, že sa sťažovateľ nezúčastnil niekoľkých pojednávanií či žiadal o ich odročenie, nie je možné hodnotiť za také správanie sa sťažovateľa, ktoré by prispelo k prieťahom v posudzovanom konaní.

Prieťahy, ku ktorým došlo v priebehu viac ako 10-ročného trvania posudzovaného konania, boli spôsobené nie zložitou vecí a ani nie správaním sa sťažovateľa, ale práve nečinnosťou a najmä úplne neefektívnou činnosťou okresného súdu v priebehu celého viac ako 10-ročného trvania sporu.

Pokiaľ okresný súd poukazuje na opakovanú dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne a pridelovanie vecí iným sudcom počas jej práceneschopnosti, tieto okolnosti nie sú okolnosťami spôsobilými ospravedlniť prieťahy zavinené okresným súdom v označenom konaní. A to o to viac nie, že aj počas práceneschopnosti zákonnej sudkyne bola vec pridelená iným sudcom a teda nič nebránilo ďalšiemu bezprieťahovému a najmä efektívnemu vedeniu konania aj v tomto období.»

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 23. apríla 2010, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je nárok na zaplatenie peňažných súm z titulu kúpnej ceny za dodaný tovar. Uvedený typ sporov patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade tieto spory nie sú ani po právnej ani po skutkovej stránke zložité. V danom prípade ústavný súd pripúšťa určitú mieru skutkovej zložitosti sporu súvisiacu najmä s vyhlásením konkurzu na majetok navrhovateľky a následného postúpenia žalovaných pohľadávok na inú obchodnú spoločnosť, ktorej vstup do konania okresný súd pripustil. Touto skutočnosťou však nemožno ospravedlniť nečinnosť, najmä však neefektívnosť a nesústredenosť postupu okresného súdu v napadnutom konaní vyhodnotenú na inom mieste tohto nálezu.

2. Na ťarchu sťažovateľa z pohľadu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní možno pripísať skutočnosť, že sa nezúčastnil viacerých pojednávaní vo veci, v niektorých prípadoch aj bez ospravedlnenia, čo ústavný súd zohľadnil pri ustálení priznanej sumy finančného zadosťučinenia. Na uvedenú skutočnosť poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska priet'ahov v konaní hodnotil postup okresného súdu. Aj keď sa v priebehu napadnutého konania vyskytli obdobia nečinnosti, ústavný súd ich osobitne nešpecifikoval, pretože dospel k záveru, že doterajší priebeh konania ako celok sa vyznačuje neefektívnosťou a nesústredenosťou. O uvedenom svedčí okrem iného aj skutočnosť, že okresný súd po 7 rokoch a 5 mesiacoch od začiatku konania vo veci rozhodol rozsudkom z 23. apríla 2007, ktorý bol po podaní odvolania zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“)

sp. zn. 1 Cob/70/2007 z 15. januára 2008. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že okresný súd relevantne neustálil predmet sporu, o ktorom rozhodoval.

V uvedenom uznesení krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal, či skutočnosti tvrdené odvolateľom možno subsumovať pod niektorý z odvolacích dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. a/ - f/ OSP. Odvolateľ tvrdí, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za nesprávny z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/ - f/ OSP, odvolací súd dospel k záveru, že skutočnosti tvrdené odvolateľom možno subsumovať pod ustanovenia § 205 ods. 2 písm. c/ OSP, t. j. súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, písmeno g/ citovaného ustanovenia, t. j. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym zisteniam a pod písm. a/ ustanovenia § 205 ods. 2 OSP v spojení s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f/ OSP – účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie bolo presvedčivé.

V prejednáwanej veci odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa nespĺňa kvalitatívnu požiadavku jasnosti a zrozumiteľnosti odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, preto odvolací súd považuje takýto postup za odňatie možnosti konať pred súdom.

Z doteraz vykonaného dokazovania je nesporné, že medzi pôvodným žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva na dodávku mäsových výrobkov, pričom úhrada bola vykonávaná na základe fakturácie, to znamená, že jednotlivé pohľadávky boli identifikované predovšetkým príslušnými faktúrami.

Z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva požiadavka na zmluvu o postúpení pohľadávky v smere jej určitosti. Pohľadávku, ktorá je postupovaná je potrebné dostatočným spôsobom, nevzbudzujúcim pochybnosť identifikovať tak, aby bola

nezameniteľná s inými pohľadávkami (napr. uvedením údajov o čísle faktúry, o dátume jej vystavenia, o splatnosti, o fakturovanej čiastke a podobne). Zo zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá bola spísaná dňa 8. 1. 2002 vo forme notárskej zápisnice N 910/02, Nz 854/02 vyplýva, že bola postúpená pohľadávka vo výške 402 935,09 Sk.

Predmetom spojenej veci sú však pohľadávky v oveľa vyššej výške ako suma uvedená v notárskej zápisnici, t. j. ako postúpená suma. Bolo chybou postupu súdu prvého stupňa, že si neujasnil ktoré pohľadávky boli predmetom postúpenia. Postupník sa môže úspešne domáhať plnenia len vo výške postúpenej pohľadávky, prípadne jej príslušenstva.

Bude úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní ozrejmiť, ktoré pohľadávky boli postúpené postupníkovi, ktoré pohľadávky z postúpených doteraz neboli uhradené a až po takomto doplnení dokazovania bude možné rozhodnúť o opodstatnenosti nároku žalobcu. Je potrebné zdôrazniť, že postupníkovi možno priznať právo na plnenie len z tej pohľadávky, resp. z tých pohľadávok, ktoré na neho boli postúpené. Touto otázkou sa súd prvého stupňa nezaoberal.

Súd prvého stupňa sa pri jednotlivých čiastočných späťvzatiach nezaoberal otázkou, o ktorú konkrétnu pohľadávku obmedzuje svoju žalobu žalobca, preto odvolací súd súhlasí s dôvodmi uvádzanými v odvolaní, že si neujasnil predmet konania, v ktorom mal čiastočne zastaviť konanie, a v ktorom mal ďalej pokračovať.“

Pokiaľ okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti poukazoval na dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne a pridelenie veci na prerokovanie iným sudcom, ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napr. IV. ÚS 137/04) konštatoval, že ani táto skutočnosť nemôže byť vo vzťahu k oprávnenému subjektu, ktorý sa obrátil na všeobecný súd so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavuje štát zodpovednosti za pomalý priebeh konania a v jeho dôsledku za vznik zbytočných prietáhov v označenom súdnom konaní.

V súvislosti s hodnotením doterajšej dĺžky napadnutého konania ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre vyslovil, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľná samotná skutočnosť, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom

nebola odstránená ani po viac ako 10 rokoch od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09).

Keďže ani po vrátení veci krajským súdom na ďalšie konanie (22. január 2008) sa okresnému súdu dosiaľ nepodarilo nespochybniteľne ustáliť predmet sporu, t. j. rozsah uplatnených nárokov, o ktorých má byť rozhodnuté, ústavný súd berúc do úvahy doterajší priebeh konania dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na neodôvodnenosť dĺžky napadnutého konania, v dôsledku čoho ho okresný súd „*vystavuje dlhodobej právnej neistote*“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 11 Cb 13/2006 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. E. Š. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 254,88 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2010